

Ledus pils.

Autors: Tarjei Vēsoss

(Fragmenti)

Ledus uz ezera bija tik spožs, ka nemaz neizskatījās pēc ledus. Tērauda ledus. Ezeram aizsalstot, ij pārslīņa uz tā nenolaidās, un kopš tā brīža tā arī vairs nebija snidzis.(..)

Nu viņai tas bija izdevies. Sauciens: „Unna, nāc šurp!” mātesmāsas laipnajā, taču uzstājīgajā balsī - tas nebija dzirdams. Mātesmāsa bija pārliecināta, ka Unna pašlaik ir skolā.(..)

Priecīga viņa domāja par ledu:

„Aizvien biezāks un biezāks.”

Tādam tam vajadzētu būt.

Naktīs tas krakšķēja. Un tie, kas bija nomodā, domāja: „Un atkal tas kļūst biezāks”.

Arī viņu vecās mājas baļķu sienas šajā aukstumā brakšķēja. „Baļķi saraujas mazāki”, teica mātesmāsa. Naktī, dzirdot šīs skaņas, prātā nenāca vis doma „Aizvien biezāks un biezāks”, bet gan „Tagad ir ļoti auksts, māja skan.”

Nu viņa jau atradās krastā, un droši, ka neviens viņu nebija redzējis pat ne pazibam un neviens neko nezināja teikt par viņu.

Tādā rīta agrumā uz ledus neviena nebija, to Unna zināja. Vēlāk, priekšpusdienā, sanāks mazie puņķutapas; te viņi drīkstēja ņemties un ālēties cik vien tīk, jo ledus bija stiprs kā klints, bez nevienas slēptas un bīstamas vietas. Ezers bija liels - milzīgs ledus klajums.

Še, pie paša krasta, tas šķita jauki skatīties cauri melni caurspīdīgajam ledum. Unna bija tik pieaugusi, cik bija: nogūlās uz ledus, iespieda seju rokās, lai sakoncentrētu skatienu.

Pašai šķita, ka viņa raugās cauri caurspīdīgai stikla rūtij.

Nupat ausa saule - auksta un slīpiem stariem, un spīdēja cauri ledum, izgaismojot brūno ezera dibenu - dubļus un akmeņus, un ūdenszāles.

Krasta tuvumā ūdens bija sasalis līdz pašai apakšai. Gultne bija nosarmojusi balta, un pa virsu tai gūlās biežais tērauda ledus slānis. Šajā ledus blāķī bija iesalušas platas, zobenevida sačervelējušās lapas, tievi stiebri, meža augu sēkliņas un skaidas, brūna skudra izstieptām kājām - un tas viss sajaucies ar pērlēm, kas bija izveidojušās ledū un ko varēja samantīt vien tad, kad tās apspīdēja saules stari. Melni, apaļi saldūdens krasta oļi - arī tie bija iesaluši blāķī kopā ar zariem bez mizas. Salūzušas papardes lapas ledū veidoja visskaistāko gleznu. (..)

Tikai, nonākusi pašā pakājē, viņa redzēja ledus pili tā, kā to redz maza meitene, stāvot uz zemes, un pati sīkākā kripatiņa sirdsapziņas pārmetumu par šo pārgājienu izzuda. Nekas pareizāks nebija iedomājams kā tikai doties šurp - tā viņai likās. Milzīgā ledus pils izrādījās septiņas reizes lielāka un mežonīgāka tagad, kad tā bija acu priekšā.

No šejienes ledus sienas Unnai rādījās debesu augstumā, tās augtin auga, viņai domājot vien par tām. Unna bija apreibusi. Krustu šķērsu te izvietojās neaptverami daudz telpu. Ūdens bija veidojis un audzējis tās uz visām pusēm, un pašā viducī galvenais ūdenskritums brāzās lejup, saglabādams ap sevi brīvu vietu.

Vietumis pa malām ūdens bija pārstājis tecēt, un tās bija kļuvušas spīdīgas un sausas. Cituviet cēlās migliņa, ledus bija norasojis, plūda tērcītes, kas acumirkļi pārtapa zili zaļā ledū.

Tā bija īsta burvju pils. Vajadzēja mēģināt tajā tikt iekšā, ja vien te varētu atrast ieeju! Pils noteikti bija pilna ar dīvainām ejām un vārtiem - skaidrs, ka jātiek iekšā! Tā izskatījās tik neparasta, ka viss cits uz pasaules Unnai aizmirsās. Pils bija vienīgais, ko Unna apjauta.

Tikt dziļāk iekšā nebija vis tik vienkārši. Tas, kas sākumā izskatījās pēc ailas, izrādījās vien māns, bet viņa nepadevās, līdz atrada spraugu, gar kuru sūcās ūdens, un kas bija gana plata, lai pa to izlīstu cauri.

Ieejot pirmajā telpā, Unnas sirds stipri daudzījās.

Zaļajā telpā šur un tur ietiecās apslāpētas gaismas kūļi. Tā bija pilnīgi tukša, atskaitot stindzinošo aukstumu. No telpas dvesa kaut kas šausminošs.

Viņa pēkšņi iesaucās:

„Auu!”

Sauciens pēc kāda. Tā iedarbojās tukšā telpa. Tajā gribējās kliegt. Viņa nezināja, kādēļ tā, jo bija skaidrs, ka še neviena nebija.

Drīz viņa saņēma atbildi. „Auu!” - telpa neskanīgi atsaucās.

Ai, kā Unna sabijās!

Varētu domāt, ka telpā valda nāves klusums, bet nē, to piepildīja nepārtraukta ūdenskrituma rūkoņa. Troksnis, ko radīja ūdenskritums, spiedās cauri ledus masām. Mežonīgā rotaļa tur, laukā, kur ūdens sasitās putās pret akmeņiem dibenā, še atbalsojās kā klusa, bīstama malšana.

Unna uz brīdi apstājās un nogaidīja, kamēr bailes rimstas. Pati nezināja, pēc kā bija saukusi un kurš bija atsaucies. Ne pēc kādas ierastās ikdienas valodas tā neizklausījās.

Varbūt šī telpa nebija neko īpaši liela? Tā tomēr šķitās prāva. Viņa vairs nemēģināja saņemt vēl kādas atbildes, bet gan meklēja izeju - ceļu, kas vestu dziļāk iekšā. Rāpties atpakaļ, dienas gaismā - šī doma Unnai pat prātā neienāca.

Un ceļš uzradās, tiklīdz to sāka meklēt: prāva sprauga starp nopulētām ledus kolonnām.

Viņa iznāca telpā, kas drīzāk līdzinājās ejai, bet tā tomēr bija telpa, to Unna pārbaudīja ar paklusu saucienu Auu!, un pabailīgu Auu! viņa saņēma atbildē. Meitene arī zināja, ka pilīm piederas tādas telpas kā šī. Nu viņa bija pavisam un pilnīgi apburta, un viss līdz šim piedzīvotais palika tālu prom aiz muguras. Šajā brīdī pastāvēja tikai pils.

Krēslainajā ejā viņa nesauca pēc Sises, bet gan sauca sauca: „Auu!” Šajā negaidītajā noburtībā par Sisi Unna nedomāja. Viņa domāja par istabu pēc istabas, kas atrodas zaļā ledus pilī, un par to, ka jātiek iekšā ikvienā no tām.

Te bija stindzinoši auksti, un meitene lūkoja, vai izdosies ar elpu uzpūst lielus mākoņus, bet gaisma bija pārāk blāva. Te zem kājām varēja dzirdēt ūdenskritumu, bet tas nevarēja būt tiesa. Tādā pilī nekas nebija īstenība, bet to nācās vienkārši pieņemt.

Patiesībā te bija pārāk auksti.

Patiesībā viņa nedaudz drebinājās un sala, par spīti mātesmāsas dotajam siltajam mētelim, ko viņa bija dabūjusi rudenī, iestājoties ziemai. Unnai sala, taču satraukumā domājot par nākamo telpu, aukstums bija aizmirsies, un telpai tur vajadzēja būt, tas šķita tikpat droši kā tas, ka viņu sauca Unna.

Kā jau šaurās telpās mēdz būt, otrā galā atradās izeja. Zaļš, sauss ledus un tajā - ūdens atstāta sprauga.

Kad meitēns ienāca nākamajā telpā, elpa aizrāvās no redzētā:

Viņa atradās tāda meža vidū, kurš bija pārakmeņojies. Ledus meža vidū.

Agrāk še tecējušais ūdens bija izveidojis ledus stumbrus un zarus, mazi kociņi, kas auga no zemes, mijās ar lielākiem. Te stāvēja arī tādas lietas, ko nemaz nevarēja nosaukt vārdā, bet tādai vietai kā šī tās piederējās; un pieņemt vajadzēja it visu, kas še piederējās. Ieplestām acīm Unna raudzījās svešādā pasakā.